Hodnocení diplomové práce Martina Cápa: Egon Ervín Kisch v kontextu reportážních textů Bohemie 1906-1913

Autor diplomové práce Martin Cáp se osobnosti E. E. Kische věnuje dlouhodobě a s velkým zaujetím. Proto také mohu hned v úvodu konstatovat, že se jedná o zajímavou a pečlivě zpracovanou práci. Oceňuji také diplomantův zájem o problematiku, která nevychází ze současných tzv. módních témat, nýbrž je na okraji pozornosti badatelů dějin česko-německo-židovské kultury, stejně jako badatelů v oblasti publicistiky.

Silnou stránkou práce je její logická struktura, čtivě podaný výklad, rozsáhlý poznámkový aparát a znalost dobových souvislostí. Nevýhodou práce však paradoxně je přílišná snaha doložit jedinečnost Kischovy žurnalistické práce. Domnívám se, že se jedná o dobře zpracované téma, na kterém lze podobně jako na každé dobře založené práci v budoucnu dále pracovat, a proto mé připomínky jsou spíše podnětem k další práci na tématu a nemají snižovat kvalitu předložené diplomové práce.

Všechna přátelství a animosity pražské německé společnosti v době před první válkou jsou skutečně přitažlivým, ale velmi složitým tématem, a tak i některá vyjádření v diplomové práci mohou působit poněkud nepřesně.

Důležitým předpokladem pro hodnocení je ujasnit si, nakolik si *Bohemia* a *Prager Tagblatt* byly podobné či nakolik se lišily a pro jaké publikum byly určeny. (K tomu jen poznámka: na s. 21 je třeba uvést na správnou míru údaj v poznámce 72. *Bohemia* zanikla posledním prosincovým číslem 1938, *Prager Tagblatt* vycházel do počátku dubna, kdy byl vystřídán listem *Der Neue Tag*).

Podstatné je také hodnocení jednotlivých osobností. Hodnotí autor pouze žurnalistickou práci v dané době, jejich celkovou literární tvorbu, nebo zařazení do kontextu tvůrčích osobností dané doby? Například Wieglerova *Geschichte der neuen deutschen Literatur I. a II.*, kniha vydaná v roce 1930, je nesporně významným a dodnes uznávaným literárně historickým počinem, rozhodně významnějším než Wieglerova autorská práce, proto je vhodné formulačně upravit větu na s. 66: „*... za jeho nejvýznamnější autorské dílo….*". Jen na okraj, Wiegler ve druhém díle uvádí i drobné zajímavé hodnocení E. E. Kische, když Kischovu žurnalistickou práci charakterizuje: „*…Egon Erwin Kisch in demselben Prag beheimatet…äussert seine Vitalität, die sich dann in journalistischer Protokolierung austobt* …"(s. 824) Pěknou charakteristiku Paula Wieglera podává Karl Kraus, když ve své Fackel č. 313, s. 57 píše, že se Paul Wiegler stal „*auf dem Umweg über Berlin ein Prager Schmock*".

V pasáži, kde Martin Cáp píše o Janu Nerudovi (s. 90), bych volila opatrnější hodnocení. I když E. E. Kisch ve dvacátých letech píše o Nerudovi pozitivně, je třeba počítat s novou společenskou situací ve srovnání s dobou, která je předmětem diplomové práce. Nelze přehlédnout Nerudův antisemitismus, o němž Kisch nepochybně věděl.

Nejsem si jistá, zda formulace na s. 57, že „*diskusi o reportáži formálně započal v roce 1910 Karl Kraus*", byť je převzata od Langenbuchera, je zcela korektní. Karl Kraus si často bral lokální žurnalistiku jako objekt své satiry a občas ji nazývá reportáží a rozhodně bych Krausův text nenazývala esejí, nýbrž prostě článkem.

I když Martinu Cápovi nejde o rozbor žánru reportáže, je nutné si alespoň pracovně pojmy vymezit, aby bylo možné lépe vyjasnit kontext reportážních textů. Snad by bylo jen pro orientaci vhodné použít knihu Michaela Hallera: *Die Reportage. Ein Handbuch für Journalisten*. München, 1997, 4. vyd. Nejedná se mi tu o dějiny reportáže ani o dějiny žánrů, ale o klasifikaci žurnalistických textů v kontextu dobových novinářských i literárních podmínek. Uvádím to proto, že si nejsem jista, nakolik se v Kischově případě v prvním desetiletí 20. století jedná o lokální zpravodajství a nakolik již o reportáže. Je to téma, o kterém bych se ráda dozvěděla více. Vím, že to není hlavní náplní práce (jejím hlavním tématem jsou autorské souvislosti Kischových začátků), avšak pro výklad daného tématu je to nezbytné. Je nutné se tím zabývat, neboť i to je pro hodnocení Kische důležité. Sama bych se spíše přikláněla v Kischových počátcích prostě k lokálnímu zpravodajství. Až jeho větší práce po roce 1910 bych pokládala za předzvěst reportáží. Ale je to pochopitelně věc přístupu, ale ten musí být řáděn vyložen.

Ještě poznámku k sekundární literatuře: asi by bylo vhodnější využít Haackeho knihy *Handbuch des Feuilletons*, která vyšla v přepracované verzi jako třísvazkové dílo v roce 1951 (doporučovala bych používat spíše pozdější vydání než válečné). Pro poznání dobových reálií bych doporučovala využít publikaci Kurta Krolopa *Studien zur Prager deutschen Literatur*" z roku 2005.

Diplomová práce Martina Cápa je pečlivě redigovaná, jen z nepochopitelných důvodů je na s. 53 a 54 několik překlepů.

A na závěr: proč píše autor křestní jméno Erwin česky, když ostatní jména nepočešťuje?

Diplomovou práci Martina Cápa pokládám za velmi dobře zpracovanou, zajímavou a práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit jako výbornou.

Barbara Köpplová